

lelis.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

— ORGÁN —

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zaslá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 12, a Dra. Viktora Dvorského v Praze, Lipová ul. č. 14. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku buďtež adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky peněžité zasílají se českému odboru slov. alp. družstva v Praze 1947-II.

ČÍSLO 1.

ŘÍJEN 1909. — 1910.

ROČNÍK XII.

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA PRO ČECHY A MORAVU V PRAZE

ZALOŽENO 1868.

ZALOŽENO 1868.

doporučuje a vydává

Akreditivy, pověřovací listy

na určitá místa, dále akreditivy okružní, platné pro více míst a akreditivy světové, platné pro všechna významnější místa celé zeměkoule.

Nájemné skříňky (Safe Depots)

v pancéřové síni v centrále v Praze.

Skříňky pronajímají se na rozličnou dobu za poplatků 5 až 30 korun čtvrtletně podle velikosti schránky. Vedle toho lze dále uschovat v pancéřovém tresoru živnostenské banky v Praze cenné předměty menšího objemu, jakož i uzavřená a zapečetěná zavazadla s cennými věcmi s udáním ceny za poplatky nejmírnější.

TELEFON 1361.

Továrna na železný a mosazný nábytek. Zařizování nemocnic.

TULKA, ROZTOČIL & ŠULC, PRAHA, PŘÍKOPY 12 (Palác Sylva-Tarouca).

TULKA, ROZTOČIL & ŠULC, PRAHA, PŘÍKOPY 12 (Palác Sylva-Tarouca).

Mosazné postele.
Mosazné mycí stoly.
Mosazné noční stolky.
Mosazné stojany na šaty.

Železné postele, železné mycí stoly, železné noční stolky, stojany na šaty, moderní třídílné zástěny ke kamnům.

Tulka, Roztočil & Šulc
Příkopy č. 12, (palác hraběte Sylva-Tarouca)
doporučují

Sklad jemných anglických moltonových pokrývek na koně. Zahradní nábytek, židle, stoly, lavice, zahradní stany, verandy každého druhu zhotovují se dle zvláštních výkresů.

Mosazné dětské postýlky.
Polomosazné dětské postýlky. Moderní železné dětské postýlky, dětské vozíky.

Sklad koberců všech druhů, moderní dessiny v odměřených kobercích každé jakosti jakož i bohatý sklad ručně vázaných a orientalských koberců, záclony nejmodernějšího provedení, soukenné, hedvábné mohair, krajkové záclony, story bonne-femme, brise-bise, výhradně francouzské a švýcarské výrobky flanelové, prošívané příkrývky, cestovní pokrývky, cestovní plaidy, pokrývky pro automobily.

*****

Cenníky a rozpočty zdarma a franko.

TELEFON 1361.

ALPSKÝ VĚSTNÍK.

ROČNÍK XII.

(ŘÍJEN 1909 — KVĚTEN 1910.)

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉHO ODBORU SLOV. ALP. DRUŽSTVA.

1910.

NÁRODNÍ KNIHOVNA

1001805948

O B S A H.

(Značka římská znamená číslo, arabská stránku.)

I. Samostatné články.

- Bledské vycházky. Popisuje Olga Hlavová. VI. 83, VII. 105.
Ferd. Seidl. Kamnické čili Saviňské Alpy. Referuje dr. J. Čermák VI. 87.
Jalovec. K. Hlava II. 24.
Kterak to bylo na té Kočně? Vlad. J. Rott II. 21.
Lano. VIII. 129.
Maja Vila. Dr. J. Čermák. VIII. 123.
Monte Coglians. —t—. IV. 56.
Musalla. Fr. J. Rambousek I. 7, II. 18, III. 41.
Naše sídla ve slovanských Alpách I. 4.
Otevření Koritnické chaty I. 1.
Průvodce po slovinských Alpách. VIII. 121.
Tři dni samotářství na planině Rílské. Fr. J. Rambousek. VIII. 126.
Tury vykonané členy českého odboru S. P. D. v roce 1909 VII. III.
Vliv doby ledové na reliéf Julských Alp. Dr. Jiří Čermák III. 33, IV. 52, V. 70.
Vrtača. Píše K. Hlava VII. 108.
Výstava Marie Chodounské II. 17.
Zpráva o činnosti českého odboru za r. 1909 VI. 81.
Z Koritnice. Dr. V. Dvorský III. 36, IV. 49, V. 65.

2. Zprávy ze Slovanských Alp a Přímoří.

- Aljažev dom I. 11, IV. 60.
Asijská horstva IV. 60.
Begunjščica I. 12.
Bled VI. 91.
Bovecký Grintovec I. 12.
Česká chata. I. 9, III. 43, VI. 91, VII. 115.
Frischaufov dom. II. 27.
Grljan VII. 115.
Hrazení bystřin V. 74.
Chaty S. P. D. IV. 59.
Jalovec. I. 11.
Jezero. III. 43, VI. 91, VII. 115.
Koritnická chata a Koritnice. I. 9, II. 27, III. 43, IV. 60.
Kranjská Gora. VI. 92.
Krasové jeskyně. V. 74.
Krn. I. 12.
Liburnia. VIII. 134.
Mangart. I. 11, IV. 60.
Mapa Julských Alp. VI. 92.
Neštěstí na Škrlatici. I. 10.
Nové tury. I. 11, IV. 60, VIII. 133.
Planjava. VII. 115.
Predelské sedlo. V. 74.
Pulje. VII. 115.
Rabl. V. 74.
Saviňské Alpy. II. 28, IV. 60, VI. 91, VII. 115, VIII. 133

Saviňská podražnice. II. 28.
 Skupina Razoru. I. 11.
 Snih. III. 44, V. 74.
 Stol. IV. 60.
 Sutivan, na Brači. I. 12. III. 115.
 Terst. VII. 115.
 Triglav. I. 11, I. 12, III. 43, III. 44, V. 73, VIII. 133.
 Trnovský les. VIII. 133.
 Údčové. I. 12, VIII. 133.
 Železnice. II. 28, VI. 92, VIII. 132.

3. Zprávy z ostatních hor a různá sdělení.

Antarktis. II. 30.
 Brejle. VII. 118.
 Dráhy. I. 13, II. 30, V. 76, VI. 93, VII. 118.
 Hotely. VI. 93, VII. 118.
 Chaty. I. 13, IV. 62, VII. 118, VIII. 135.
 Jansenova observatoř. IV. 62.
 Japonský alpism. I. 13, IV. 62.
 Jednota turistů ve Vídni. I. 15.
 Německorakouský alpský spolek. I. 13, V. 76, VIII. 135.
 Ochrana přírody. V. 76, VI. 93, VIII. 135.
 Pokus o dostoupení K. II. 30.
 Rakouský alpský klub. IV. 62.
 Rakouský klub turistů. II. 30, VII. 118, VIII. 135.
 Silnice. IV. 62.
 Švýcarský alpský klub. II. 30, IV. 62.
 Údčové. II. 30, V. 76, VI. 93.
 Vulkan Skjaldbreid. V. 76.
 Výprava prince Ludvíka Amadea, VIII. 135.
 Zimní sporty. III. 46, IV. 61.

4. Literatura.

Bolletino del Club Alpino Italiano. III. 45.
 Bosna i Hercegovina. VIII. 134.
 Československý slovník. I. 14.
 Dvorský, Černošskoturecká hranice. VI. 92.
 Kalendář S. P. D. VIII. 134.
 Katzer, Karst und Karsthydrographie. IV. 61.
 Liebert, Aus dem nordalbanischen Hochgebirge. II. 29.
 Machát, Illustrovaný zeměpis. V. 75, VIII. 135.
 Pošta, Nové názory na tektoniku Alp. III. 44.
 Podrobné mapy zemí koruny České. I. 14, III. 44.
 Průvodce po slovinských zemích. II. 29, V. 75, VII. 117.
 Sborník české spol. zeměvěd. II. 29.
 Slovácko. VII. 117.
 Zeitschrift des deutsch. u. östereich. Alpenvereins. VII. 117.

5. Zprávy spolkové.

Dary na chatu v Koritnici. I. 15, V. 75.
 Noví členové. III. 46.
 Seznam členů. VI. 97.
 XIII. valná hromada českého odboru. VII. 118.
 Večery odboru. I. 14, I. 15, II. 31, III. 45, IV. 62, V. 75, VI. 94, VII. 119, VIII. 136.
 Výstava obrazů. I. 15.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

ORGÁN

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 12, a Dra. Viktora Dvorského v Praze, Lipová ul. č. 14. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku budtež adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky peněžité zasílají se českému odboru slov. alp. družstva v Praze 1947-II.

ČÍSLO 1.

ŘÍJEN 1909.

ROČNÍK XII.

Otevření Koritnické chaty.

Minulé léto přineslo našemu odboru významnou událost, otevření druhé horské chaty. Jím dovršeno úsilí, jemuž se náš odbor věnoval již delší řadu let, snaže se, aby také Julské Alpy byly pojaty do okrsku jeho přímé působnosti. Zbudováním Koritnické chaty nabyli jsme pevné posice v celé severní části skupiny Mangartské, v okrsku oplývající přírodními krásami a turisticky dosud neznámým. Bylo nám ovšem bojovati s různými nesnáze i předsudky; neboť stejně jako v Alpách Saviňských razili jsme tu dráhu novým myšlenkám; dnes však nemáme o úspěšné budoucnosti již žádné pochyby.

Myšlenka učiniti údolí Koritnice stálou stanicí českého alpismu, vznikla r. 1903. Rok na to získán již benevolencí obce Logu a přičiněním zeměděleho řídícího učitele J. Kokole pozemek na stavbu chaty a započato se sbíráním příspěvků na stavební základ. Vnitřní zařízení přislíbila družina pražských dam. Než teprve na podzim minulého roku bylo možno přistoupiti k stavbě, kteráž v prosinci ukončena, takže nová chata měla hned příležitost podrobiti se obtěžkací zkoušce ve sněhových massách poslední zimy. Přestála ji bez nejmenšího poškození, což je nejlepším důkazem její pevnosti. Koncem června t. r. dokončena také vnitřní úprava, takže otevření chaty mohlo býti ustanoveno na den prvního srpna.

V předvečer otevření shromáždila se v Koritnickém Logu, východisku to pro novou chatu, neobyčejně četná společnost českých a slovinských alpských z Prahy, Lublaně, Záhřebu, Tolminu, Gorice, Bovce a Kranjské Gory, kteráž zasedla k přátelskému večeru v úpravě jídelně hotelu Černutova. Oficiálně byly zastoupeny: ústředí slovinského alpského družstva drem. Tominškem, sočská podružnice drem. Gruntarem, kranjskogorská drem. Tičarem, hrvatsko planinarsko društvo prof. drem. Dvořákem, česká společnost ve Bledu dv. radou prof. drem. Hlavou; výbor české podružnice dostavil se celý až na jednoho člena, který nemohl přijíti. Také starostové okolních obcí Bovce, Ratecí a Kranjské Gory

súčastnili se večeru. Mnozí z těch, kdo zavítali toho dne po prvé do Logu, byli překvapeni výbornou kuchyní a dobrými víny hotelu Černutova, i byli nuceni uznati, že ani za špatného počasí nebylo by v Koritnici zle. Po skončené večeři pronesena řada přípitků, v nichž nadšeně akcentována svornost Čechů a Slovinců, jakož i součinnost tří podružnic, jichž působíště se tu stýká: české, sošské a kranjskogorské. Jednotlivé proslovy pronesli: prof. dr. Chodounský, dr. Gruntar, starosta města Bovce Mlekuš, inž. Jenčíč, dr. Dvorský a kand. advok. Pavliček. Českým dámám, přítomným v hojném počtu, připil p. Klavžar, slovinským p. dvorní rada Hlava. Mezi tím vypálen venku ohňostroj, a za zpěvu národních písní a dokonce i při improvizovaném tanci ubíhaly vesele noční hodiny. Pozdě po půlnoci zdvihla se část hostů a za vedení dra. Tičara nastoupila cestu — přímo k chatě. Ostatní se pak rozešli do svých pokojů ke krátkému odpočinku.

Neděle 1. srpna vydařila se neobyčejně krásně. Za nejjasnějšího počasí — toho roku velmi vzácného — vyšli všichni účastníci, kteří nocovali v Logu, o osmé hodině ranní na horní cestu, vedoucí k chatě. Tato cesta oplývající překrásnými výhledy a divokou scenerií nejbližšího okolí láká sama k návštěvě chaty. Počíná v nejuvýchodnějším ohybu predelské silnice v místě zvaném „Na rejdi“. Nejprve používá staré vozovky, načež přechází malebnou bystřinu nově upraveným mostem a vstupuje do lesnatého svahu, jímž se příjemně získá největší část výšky, potřebné k dosažení chaty. Další stezka je vlastně skvostná horizontála, vedoucí beze ztrát výšky a proložená jen občas kusem mírného stoupání. Zejména druhá polovina cesty skýtá množství půvabů. Nejprve zahne do rokle vtisněné mezi skály a procházíme pod ohromným převislým balvanem, z něhož obyčejně crčí voda, pak nás překvapí vzdušný pohled ke dnu Koritnice, k Jalovci a hřebenu Konjské Škrbiny, po té vstupujeme do lesa, jenž nás přivádí do skalní branky (pohled na vodopád, řítící se do úžasné hloubky); za brankou zase divoká rokle s pohledem na červený massiv Rdece Skály a pak milý odpočinek u výborného zřídla nad vodopádem. Přešedše travnatý a brecciový svah blížíme se k místu, kde bylo jindy třeba s velikou ztrátou výšky obcházení hlubokou strž, zarytou daleko do úbočí. Nyní proniká interessantní spojka roklí samou. Pod obrovskými převisy, složenými ze slepenců, vine se bezpečně založená stezka do přirozeného okna a stále se vznášejíc nad propastí spěje na druhou travnatou stranu rokle. Ještě několik metrů výstupu, a již nás vítá bílá střecha chaty a slovanský praporec, vesele třepetající na vysokém buku.

Zevnějšek chaty působí dojmem velmi ladným. Vysoká střecha končí úhlednou lomenicí a přesahující daleko obě podélné stěny kryje na západní straně (obrácené proti údolí) ochoz, z něhož se rozvírá překrásný výhled k mohutným štítům v hřebenu Konjské Škrbiny a dále ke skupině Kaninské, z níž kynou pozorovateli Rombon a Jerebica. K ochozu jsou obrácena všechna tři okna spodních místností. Na druhé straně chaty zbyl veliký bludný balvan, pokrytý netřesky, který dodává bezprostřednímu okolí chaty vzhled velmi malebný.

Vstupme dovnitř. Dvojitě dveře, jedny z pevných fošen, druhé

pak skleněné, vedou nás do kuchyně prakticky zařízené. Je vskutku s podivem, co všechno pojme malá místnost vhodně upravená, aniž by v ní nastal nedostatek volnosti: dvoje dveře, schody do podstřeší, vstup do sklepa, veliký stůl a lavice, dvě skříně na kuchyňské potřeby, sporák a stolek pro hospodyně jsou tu umístěny. Kuchyně je současně upravena za jídelnu pro dobu zimní a pro chladné večery. Z kuchyně vstoupíme do hlavní jídelny, opatřené dvěma stoly a velmi prostorné. Dvě okna poskytují dostatek světla. Volný roh je vyplněn trojhrannou skříní na konzervy, pohlednice a vůbec choulostivější věci. Na stěnách mile nás jímá úhledná dekorace alpskými zvonky, stůl pak hostí ve svém středu sochu alpisty, dar to dra. Růžičky Zelené Rotě.

V podkroví je umístěna hlavní ložnice o 6 pohodlných postelích, dále pokojík pro hospodyně a chodba, která poskytne dosti prostoru k úpravě zvláštního pokoje pro dámy. Ve vlastním podstřeší zbývá pak ještě místo pro vůdce. Jídelna i ložnice jsou dobře obity smrkovými deskami.

Blízké okolí chaty poskytuje obraz velmi malebný. Travnatý svah, zdobený starými buky a omšnými balvany, nad ním vyklenutá slepencová terrassa, která výše přechází v mohutnou stěnu Planje. Hned pod chatou spadá svah ostře do údolí, takže přes vrcholky stromů spatřujeme celý řetěz hor, tyčících se v bezprostřední blízkosti. Jsou to Jalovec, Mali a Velikí Ozebnik, Pelc, Plešivec, Goleževica, Moreš, Votli Vrh a Konjska Škrbina. Ještě krásnějšího výhledu požíváme od dřevěného stolku, zřízeného asi 50 kroků nad chatou. Přímou nad námi ční obrovská jižní stěna Mangartu, vedle ní vyčuhují oba charakteristické rohy Malého Mangartu Koritnického, který zakrývá další hřeben až k Žagerce. K východu spatřujeme před sebou úchvatný závěr Koritnice s horou „Na Konci“, sedlem Puncou a s ohromnou stěnou Jalovce. Od Jalovce letí náš zrak volně přes rozeklané vrcholky Mangartské skupiny a klesá ke dnu Koritnice, kde se běhají domky Koritnického Logu. Na západě vidíme ladný obrys naší chaty, bludný balvan a nad nimi v modré dálce Rombon, Čerňalu, Jerebicu a Indričnicu ve skupině Kaninské, pak hlubokou prorvu Jezerního údolí a hroty skupiny Višské.

V den otevření bylo to po prvé, kdy veliká družina alpistů mohla se těšiti těmto půvabům a přesvědčiti se, že jsme nevolili špatně. Vskutku se rojilo již při příchodu hlavního proudu okolo chaty množství účastníků. Byli tu známí z Lublaně, kteří přišli k chatě přes Predelské sedlo, byli tu turisté z Tolmina, kteří k ní sestoupili z Mangartu, byli tu vesničané ze Strmce a z Ložke Koritnice. Hospodyně nové chaty, Marija Marka, byla již v plném proudu činnosti; všichni se horlivě posilovali, a zásoby kuchyně i sklepa mizely vůčihledě. Po krátkém odpočinku došlo k vlastnímu slavnostnímu aktu. Kand. advok. Pavliček uvítal nejprve čtené shromáždění, načež dr. Dvorský odevzdal jménem zařizujícího výboru místopředsedovi české podružnice dru. Frantovi klíč nové chaty, čímž tato uvedena ve vlastnictví českého odboru. Dr. Franta prohlásil pak chatu za otevřenou a přístupnou všem turistům. Po té se vystřídala řada řečníků, mezi nimi dr. Tominšek jménem ústředního výboru S. P. D., dr. Dvořák jménem hrvatského planinar-

ského družstva, dr. Treo za gorický svaz pro povznesení návštěvy cizinců, jichž proslovy přijaty bouřlivou pochvalou. Zpěv národních písní rozlehl se pak okolo chaty a mohutné rány z hmoždíře dávaly mnohonásobnou ozvěnou na jevo, že slovanský lid tohoto území hodlá nadále svoji půdu učiniti přístupnou pouze vlastním kulturním snahám. Ke slavnosti dostavil se farář dp. Andryšek, který novou chatu vysvětil.

Ještě dlouho po zakončení slavnostního aktu zůstali účastníci shromáždění před chatou, načež nastal pozvolný rozchod všemi směry. Otevření chaty, jakož i přátelského večera v Koritnickém Logu účastnilo se více než 100 osob.

Význam Koritnické chaty jest již dnes jasně zřejmý. Kromě vycházkového Poreznu neměly dosud hory v hrabství gorickém ani jediné slovinské chaty. Koritnická chata je pak současně také jedinou slovanskou horskou chýší v celé Mangartské skupině, nehledíc k tomu, že je také první chatou S. P. D., která počítá s těžkými turami. Český odbor, převzav Koritnici ve svoji správu, uvázal se ve veliké úkoly, které zbudováním chaty nejsou nikterak dovršeny. V nejbližší době nutno dokončiti spojení chaty přes Puncu s Planicí a údolím Sávy, jakož i vybudovati vlastní cesty na Mangart, pak třeba pomýšleti na lepší spojení s Trentou (přes Velikí Kot) a s Bovšicou (horizontálkou pod Jalovcem). Bude třeba otevřítí též nový přístup na Jalovec a k Mangartským Poncám. Český odbor provede tyto úkoly zajisté k spokojenosti všech, aby netrpěly ani zájmy lezců ostřejšího stylu ani přirozený půvab hor, svěřených jeho péči.

*

Naše sídla ve slovanských Alpách.

Opravdová radost pojímá každého, kdo poznává, jak dlouholeté snahy jeho se uskutečňují. Při zahájení našeho odboru před dvanácti lety snili jsme o velké návštěvě slovanských hor a slovanského jihu vůbec našimi krajany. Dnes můžeme říci, že snahy se zdařily. Mnoho set těch, kdo chodili do hor jinam, cestují každoročně do slovanských Alp, ještě více je těch, kdo tráví léto, ba i zimu na slovanském jihu i jinde, hlavně u moře. Nebyli jsme jediní, kteří jsme to způsobili, ale hlavní podíl na tom nedáme si vzítí. Vedla nás snaha, emancipovati český živel od hor a moří německých a tím posílit hospodářsky i národně živel slovanský, vedlo nás přesvědčení, že letní pobyt v horách jižních i pobyt u jižního moře vůbec je také pro naše rodiny zdravější než v severních Alpách a u moře na severu. Nyní se to uznává již skoro všeobecně. Dnes znamená přesunutí volných týdnů z německého severu na slovanský jih hospodářsky statisíce, nehledíc k významu, jakého jsme nabyli i jinak u Jihoslovanů.

Naše dvě hlavní sídla horská, Jezero a Kranjska Gora, byla letos mnoho osazena Čechy; zmiňujeme se právě o těchto místech obšírněji.

Avšak i Bled byl letos nepoměrně více navštíven českou společností, než léta předešlá; již v první polovici srpna letošního byl celkový počet Čechů značně vyšší než předešlá léta za celou sezonu. Je mnoho ještě míst ve slovanských Alpách, kde lze rozkošně trávit léto, ale v nejbližší době musí se nám jednati o naprosté upevnění dominujících posic našich v dosavadních sídlech.

Uplynulé léto v Jezeru pod Českou chatou nalezlo zase četnou, dlouholetou společnost, k níž přibyli četní noví. Zvláštností jakousi bylo, že letos sešla se česká společnost plně teprve počátkem srpna, což vysvětluje se hlavně tím, že chata v Koritnici otevřena byla 1. srpna, načež četní teprve hosté dostavili se do Jezera. Za to předloužila se letní sezona neobvykle dlouho; kdežto jindy po 20. srpnu rozjíždějí se hosté domů, bylo letos v Kazině p. Muriho živo skoro do polovice září. Počasí bylo v pozdější sezoně příznivé; přerušení ovšem někdy nastalo; počátkem srpna přšlo pět dní, které však společnost nepřivedly o dobrou náladu. Dámy obstaraly si zatím všeliké nutné práce a korespondenci, rovněž společnost mužská, a jak vysvitlo zase slunce, chodilo se do hor. Chodilo se mnoho, jak čtenáři seznají ze zprávy o výstupech z české chaty, o nichž zmínka je v rubrice „Ze slovanských Alp“, a ze které poznají dále, jak roste význam české chaty jakožto východiště turistického. Výstupů do hor děje se každoročně stále více a více; však také každého láká, podívati se blíže do srdce té rozkošné velehorské přírody, která je kolem Jezera tak blízko a která je pro toho, kdo v ní dlel již mnohokrát, stejně úchvatnou, ba ještě milejší při každé nové návštěvě, a toho, kdo užil ji po prvé, dojme hluboce. „Nemůžeme se nasytiti pohledu na krásu zdejší krajiny,“ zněl dojem celé rodiny, která letos po prvé navštívila Jezero, sdělený pisateli. Příznivé počasí, častější teplé večery, veselá nálada celé společnosti zvyšovaly příjemnost pobytu. Nelze upřítí, že také v Kazinu starali se o to, aby hosté byli spokojeni. Kromě Kazina byla také plně obsazena útulná villa paní Hojové; také p. Makek, který loni postavil ve svém lesním statku dům pro hosty, měl prozatím částečně osídleno damami věrnými Jezeru, které byly plně spokojeny, takže příští rok bude u Makekú asi také plno; jeť to roztomilé zákoutí nedaleko Kazina, postavené pod svahy Kočny. Několika pokojů, které ochotně dává k dispozici pan farář v Jezeru, bylo mnoho používáno, rovněž nové pošty a „gostilny“. Také na staré poště jsou pro hosty připraveny dva pokoje. V hostinci Stullerovu pod Jezerním sedlem, který dříve byl chýválen, nebydleli naši hosté proto, že usídlilo se vždy k večeru v dolejších místnostech dělnictvo, zúčastněné na stavbě silnice z Jezera do Železné Kaple, a rušilo večerní klid. Až bude silnice hotova, bude lze dobře ubytovati se mnohým zase také tam.

Náš odbor jistě poctivě se staral, aby hostům jezerským zpříjemnil pobyt, a bude pečovati o to dále. Všecky podmínky pro toho, kdo bez přehnaných nároků chce mile, spokojeně a krásně užiti letního pobytu, jsou dány. Nejlepším důkazem, jak v Jezeru lze dobře dlítí, je faktum, že mnohé rodiny dlouhá léta jdou každoročně sem. Pobyt se stále zpříjemňuje pro hosty zvyklé pohodlí, klidné villegiature.

i pro turisty. Každý rok přibývá úpravy pohodlných procházek, lehčích i těžších výstupů. Kdo ani nechce větších procházek, má proti Kazinu přes silnici dvacet kroků do lesa jednoho, několik minut do jiných lesů, statek Makekuv je v lese samém. Abychom nezapomněli: studené koupele v bassinu u Kazina s čistou, živou vodou jsou zdarma k dispozici. Jsou — pravda — opravdu studené, ale každý, kdo jednou začal, nepřestal; čím dále, tím stávají se oblíbenější a příjemnější za teplých dnů. Opětne připomínáme, že dle starého chvalného zvyku neváže stará společnost jezerská nikoho nového; každý je volný, jak sám chce být, ale že velmi jest ochotna seznámiti s krajem společně každého, kdo si toho přeje.

Letošní sezona v Kranjské Goře přinesla mnohemu překvapení změnou v návštěvě letních hostů, která obratem mezi léty dřívějším a r. 1909 nastala. Překvapení byli staří hosté, kteří uvykli, že posud v Kranjské Goře převládala mezi letními hosty živel německý, překvapení byli však také všichni, kdož byli přesvědčeni, že uvalený bojkot pohne domácí obyvatelstvo k povolnosti, a přiznejme se, překvapení jsme byli i my sami, kteří jsme si podali ruce za tím účelem, aby skutečným domácím pánem v Kranjské Goře po právu a spravedlnosti byl Slovan. Absolutní většina, kterou tvořili posud hosté Němci, spojená se závidění hodnou schopností náležitého uplatňování, byla příčinou, že ostatní národnosti, mezi nimiž zastoupeni byli vedle Slovinců Češi, Chorvaté a Vlaši, více méně se ztracely. Letos poměr úplně se obrátil, a Kranjska Gora činila bez odporu dojem skutečného slovanského sídla letního, v němž ovšem také ochotného přijetí dostává se příslušníkům kmenův cizích, kteří přicházejí jako hosté a neosobují si práv domácího pána. Věru, ne bez obav a rozpaků zahajovali jsme v zimě akci na očištění Kranjské Gory, dobře si toho vědomi, že nezdar znamenal by jen posílení políže nepřátelské; nescházelať ani mezi obyvatelstvem domácím oposice, která za každou cenu radila k nedůstojné povolnosti, aby ztracená přízeň německých hostů znovu byla získána. Se zadostučiněním vzpomínáme nyní výsledků práce. Nemůžeme prozatím ještě uvést konečná přesná čísla, jichž uveřejnění však samozřejmě neopomeneme po sestavení statistiky návštěvy, ale potvrdí nám zajisté každý letošní návštěvník, že slovanský živel mezi hosty kranjskogorskými letos rozhodně převládal. A mezi Slovany byli to v první řadě Češi, kteří, neměli-li vůbec absolutní většiny všech hostů, jistě aspoň poměrně nejčetněji byli zastoupeni. Z cizích příslušníků byli počtem nejsilnější Vlaši, kdežto Němců bylo poměrně nejméně; bojovně živly mezi nimi tentokrát se Kranjské Gory stranily, a to neškodilo. Z novot, které kranjskogorská podružnice SPD a Letoviško društvo pro letošek slibovaly, našli jsme hned na počátku sezony většinu splněnu. Cesta do Pišence nádherně upravena, řada nových stezek horských označena (zde především uvedena budiž nadmíru vděčná partie na Vožici); při cestě do Pišence krásně upraveno hřiště tenisové, nad slapem blíže výtoku Pišencí zřízena chata k oblékání pro ty, kdo užívají koupelí v Pišenci. Nesplněn zůstal tedy vlastně jen jediný úmysl: zařízení vanových lázní teplých. Po zkuše-

nostech letošních lze se však nadíti, že rozhodující kruhy nahlédnou, že peněz obětovaný na zvýšení pohodlí letních hostů dobře se zúrokuje, a že Kranjska Gora již příštím rokem bude se moci pochlubit novou vymožeností. A tak cítili se všichni hosté v Kranjské Goře plně spokojeni. V hotelu Razor, kde se téměř celá společnost v poledne a večer scházela, bylo jako v úle, a v hlavní sezoně nestačily ani místnosti rozšířené přístavbou. Neustrannému zpravodaji nelze potlačit poznámku, že jest již věru na čase, aby v místě zařídil se pro stravování hostů aspoň ještě jeden podnik; posloužilo by se tím nejen hostům nýbrž i majitelům hotelu Razor samým, kteří při své svědomitosti těžce nesou, že při nejlepší vůli a snaze nemohou vždy a ve všem vyhovět tak, jak by si přáli. Soudný pozorovatel ovšem nahlédne obtíž několikanedělního rušného obchodu v poměrech po ostatní dlouhý rok tak patriarchálně klidných. Kde ostatně obejde se bez nedopatření a malých nedorozumění? Jisto jest, že i v tom směru panovala v celku všeobecná spokojenost. S těžkým srdcem loučili se hosté, a většina z nich smlouvala již na příští rok dostaveníčko: Tak na shledanou zase zde.

*

Musalla.

Fr. J. Rambousek.

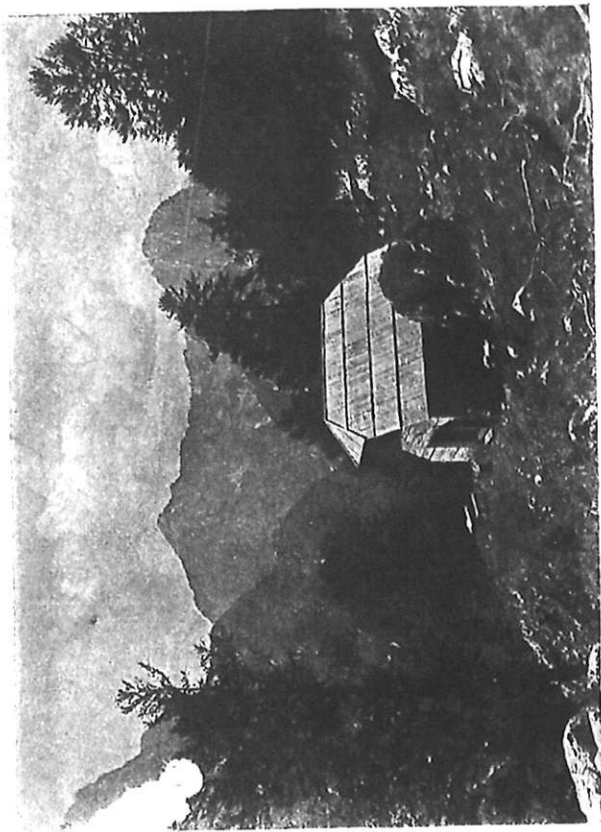
Jsem poněkud na rozpacích — kterou ze svých čtyř cest na Musallu mám popisovati. Všecky jsou zajímavé, každá různá a v jiné společnosti, avšak poslední je nejlepší, kdy sám a sám jsem vystoupil po nové a „dosti“ (dle slovníku naší alpské družiny) nebezpečné cestě přímo nahoru. Nejlépe — psáti o všech, byť i jen stručně.

Společníka k cestě na Rilu jsem našel — byl to můj první „delší“ společník po cestách Bulharskem — Delčo Ilčev, známý z cesty na Vitošu. Ježto jsme oba náleželi mezi finančníky s malým obratem, zvolili jsme cestu přes Banja-Kostenec do Čamkorije a odjeli asi v 10 hodin večer vlakem, který se vyznačoval asi touže rychlostí jako naše lokálky, jezdící do Krče. Značný počet pasažérů zaplašil brzo všechny illuse o spánku a zároveň i všechnen humor. Byly asi 2 hodiny v noci, když vlak zastavil konečně v Banja-Kostenci. Nádražní buffet byl otevřen a turecká káva dodala nám čilosti, takže hned nastoupena ve tmách nočních cesta po pěkné silnici směrem k lázním Banja. Tam jsme s častými „počivkami“ dostihli asi ve 4 hodiny a zase pili kávu i čaj k rozplašení spánku, který na nás oba silně doléhal. Když jsme se octli za městečkem, počalo již svítati. Po cestě jsme horkově sbírali brouky, pokud nám to dovolovaly naše nemilosrdně těžké tlumoky. Silnicí je vroubena místy starými vrbami; na jedné z nich v houbách jsem nashbíral mnoho různých brouků: *Quedius cruentus* Ol., *xanthopus*. *Ere scitus* Gr., mnoho *Athet*, *Scaphidií*, *Triplaxú*, *Cis* a j. Naše cesta vedla kolem menších háječků, pak kolem potoka, který jsme přešli, odbočivše v levo; přes menší vesničku jsme přišli do sela Radvil asi v 9 hod.

Tam jsem vyndal svoji zásobu uzeného ze Sofie a ěado Mito, krčmář, nám upekł znamenitá vejce na másle a přinesl dobré víno. Obstaravše pečlivě vnitřní záležitosti pocítili jsme ještě nutnost spánku. ěado Mito nás ochotně dovedl do jizby, kde nás šum Marice, tekoucí pod okny, brzy uspal, a spali jsme až do 3 hodin. Z Radvilu jsou do Āamkorije asi 2 hodiny cesty. Šli jsme napřed přes Maricu (hned za hanem), pak kousek vsí stále stoupající, podél lučin cestou skoro rovnou, kde zase sbíráno, ale věci méně zajímavé, na př. *Cetonia speciosissima* Scop. Další cesta vede po mnohých serpentínách lesem místy listnatým, až nahoře přicházíme do lesa pouze smrkového („čamového“). Použivše různých zkratek, přicházíme rychleji do Āamkorije. Po delším výtávání nacházíme konečně byt, o něž je tu nouze v „gorskem učilišti“ (lesnické škole), po franku za osobu. Prvé dny věnovány prohlídce nejbližšího okolí — bohužel! Škoda těch krásných dvou dní. Měli jsme sice hned druhého dne nejlepší úmysl vyléztí nahoru, ale dali jsme se nesprávnou cestou a slezli k Marici. Slunce až podezřele silně páliło, všude úžasné dusno. Bylo asi poledne, když jsme přišli k hučivým vodám Marice, deroucím se žulovými balvany a smrkovým pralesem. Odbočujeme s cesty vedoucí k vojenským „postům“ pohraničním a prodíráme se lesem kol Marice. Nad námi ční skalnatá stráž, porostlá jen z části lesem. Ač komáři nemilosrdně bodají, přece postupuji stále vpřed zlákan krásnými *Otiorrhynchus polycoccus* Gyllenb., kteří sedí jednotlivě po velkých listech jakéhosi bodláku. Pod kameny nacházím pěkné *Nebrie* a *Stenusy*. Les ustupuje malé mýtině a uprostřed ní pěkná „baraka“ — úplně prázdná. Dusna přibývá, obloha však posud čista — pokud vidíme z uzavřené doliny. Vcházíme opětně do lesa a na malé lučince si umiňujeme utábořiti se. Zabloudím zrakem na protější břeh — — — cítím zamrazení — — — hned však volám: „Delčo — mečka je tukal!“ A původce tohoto mimovolného sic, avšak oprávněného zamrazení napřed kolébavě, ale pak skoro jako zajíc běží a s ním mizí naše leknutí a dostavuje se radost nad tím, že se nám poštětilo viděti tak lacino medvěda ve volné přírodě. Zatím blíží se druhý nepřítel, šedý, ohlašující svůj příchod vzdáleným duněním. Vracíme se. Asi uprostřed paseky slyšíme blížící se šum — to pravý balkánský lijavec ohlašuje svůj neočekávaný příchod a nenechává na nás ani suché nitky — — —

Se zoufalým pessimismem ubíjíme čas v krčmářské amkorijské. Již druhý den po našem návratu od Marice prší jen a pší. Používám bezdeštné pausy k malé vycházce s právě došlými krajany botaniky, nový lijavec nás však nutí k rychlému návratu. Příští den odpoledne počasí se poněkud polepšilo — i podniknuta vycházka s prosívadlem. Nasbíráno značné množství endemitů a vzácných brouků, na př. *Nebria rhilensis* Friv. *Stenus geniculatus* Grav., *montivagus* Heer, *Baptolinus affinis* Payk., *Othius lapidicola* Kiesw., *Quedius infuscatus* Er., *Bryocharis analis* v. *merdaria* Gyll., *inclinans* Gr., *Myllaena brevicornis* Matth., *Placusa tachyporoides* Walth., *Phloeopora testacea* Mnnh., *Trimium Merkli* Reitt., *Bythinus Simoni* Reitt., *puncticollis* Denny, *Dicentrius Merkli* Reitt., *Neuraphes bulgaricus* Rtt., a j. (Příště dále.)

*

Korintocká chata. Pohled ke skupině Kanlinské.

Ze slovanských Alp.

Česká chata pod Grintavcem přes nepříznivé počasí na počátku letošní sezony docílila přece návštěvy velmi pěkné. Kdežto loni navštívilo chatu až do konce roku 366 osob, letos již v den zavření chaty, t. j. dne 17. září, bylo v chatě již 368 turistů, a není pochyby, že jako léta jiná i letos návštěva tato do konce roku ještě vzroste. Dvě okolnosti při návštěvě letošní jsou pozoruhodné: jednak ta, že letos ponejprv návštěva Slovinců převyšuje návštěvu Čechů, jednak, že počet noclehů byl letos největší. Kdežto jindy počet návštěvníků Čechů byl největším, letos činí pouze 157 proti 164 Slovincům vedle 1 Vlacha a 46 Němců. Noclehů pak napočteno letos 194. Z obou těchto okolností je patrné, že česká chata vždy víc a více slouží účelům turistickým a že není pouze cílem výletním českých hostů z Jezera. Pokud se týče tur z chaty provedených, platila návštěva turistů chatu navštívivších, jak ze zápisu v knize pamětní dalo se zjistiti, největším počtem Grintavci po cestě Frischaufově, totiž 37; Kočnu a Grintavec po stezce Kremserově navštívilo 29 osob, Saviňské sedlo 21, turu Frischaufova cesta-Grintavec-Skuta-Turski žleb provedlo 13 osob, 10 osob turu Skuta-Turski žleb-Okrešelj, 8 sestup přes Malé Vratce a vodopád do Dolní Kočny, 8 Frischaufovou stezkou na Kokerské sedlo, na Greben a do Kokry, 6 na Skutu, 5 na Babu, 5 Kremserovou cestou na Grintavec, po 4 na Mrzlou Goru, Kočnu, a Dolgi Hrbet, 3 z chaty přes Mlynářské sedlo, Doleč a zpět do chaty, po z Doleč-Grintavec, Skuta severní stěnou, Kočna od Malých Vratců, jednou pak provedeny tyto tury: Dolgi Hrbet severní stěnou, Kotliče, Dolgi Hrbet-Skuta-Grintavec, Kočna-Grintavec-Dolgi Hrbet-Hřebeny-Mlynářské sedlo, Rinka severní stěnou, Kočna-Grintavec-Skuta, Dolgi Hrbet-Hřebeny-Skuta-Turski žleb-Saviňské sedlo, Grintavec-Skuta, Mlynářské sedlo-Kokerské sedlo. Z výpočtu tohoto je patrné, že i počet tur provedených z chaty co rok patrně se zvyšuje. Ex.

Nejkratší přístup ke Koritnické chatě od severu jde z Rablu přes Predelské sedlo a Strmec. Hned za posledním domkem ve Strmci (Oberbreth) počíná značená cesta, která vede k chatě skoro horizontálně, neboť stoupání (300 m) je souměrně rozděleno na podélnou vzdálenost 4 km. Cesta ze Strmce k chatě je velmi vděčná. Nejprve jde krásnou lesní promenádou, pak podlé salaší dobrou stezkou, která přechází romantickou roklí s krásnými vodopády a v brzku nato ústí do horní cesty, vedoucí do chaty z Gornjeho Logu. Z Rablu na Koritnickou chatu dojde se bez obtíží za 2½ hodiny. (Rabl-Predel ¾ hod., Predel-Strmec ½ hod., Strmec-Koritnická chata 1½ hod.). Opačným směrem netrvá cesta déle než 2 hod.

Cesty v okolí Koritnické chaty. Z cest, které mají význam pro Koritnickou chatu, jsou označeny: horní cesta z Logu k chatě (z rejdy), dolní cesta k chatě (po dnu údolním až k sýrárně a odtud přímo vzhůru pod Jarček), cesta ze Strmce, stezka na sedlo Puncu a spojka od chaty na Jezik (Klanškou Škrbinu), vedoucí přes Planju a Sedlo. Všechny tyto stezky jsou dobře schůdné.

V severní stěně Škrlatice potkala počátkem srpna těžká nehoda lublaňského alpistu dra. Stojce, který vyšel dne 9. srpna z Kranjské Gory ve společnosti tamějšího učitele Petrovčiče, aby se pokusil o výstup na Škrlaticu z Velike Dniny. Oběma se zdařilo překonat nejtěžší pasáže, až při slézání rozhodné stěny asi 150—200 m pod vrcholem sítíl se dr. Stojc z výše asi 20 m. Těžce zraněn na rukou, nohou i žebrech zůstal ležeti v rovnějším terrainu, odkudž jej jeho druh dopravil na místo bezpečné před kamením. Zde setrvali spolu celou noc, velmi mrazivou a ke všemu byli ještě postiženi bouřkou. Druhého dne dal se Petrovčič na sestup, zanechav dru. Stojcovi veškeré potraviny a většinu svého šatstva. Po překonání mnoha nebezpečí zdařilo se mu dostat se zpět do Velké Dniny, odkudž spěchal do Kranjské Gory pro pomoc. Ještě téhož dne vydala se na cestu záchranná výprava z Kranjské Gory, které vedle domácích lidí a vůdců se účastnili starosta dr. Tičar, dr. Dvorský a K. Hlava. Výprava přenocovala v koutu Křiže a časně z rána nastoupila další pochod do Zadnjiho Dovku, kdež se spojila s výpravou, přicházející z údolí Vratského. Záchranná akce měla být provedena z vrcholu Škrlatice. Avšak na vrcholu se ukázalo, že vůdcové z Kranjské Gory a z Mojstrany jsou naprosto neschopni k takovému úkolu. S počátku také nepříznivé počasí překáželo v postupu; leč ani když nastal obrat, neodhodlali se mojstranští vniknouti do stěny, ač bylo na vrcholu více než 150 m lana k dispozici a hojně skob. Vůdce Pečar přiblížil se držen na laně k zraněnému až na 50 m, avšak dále si netroufal. Vidouce bezúspěšnost této akce, navrhli dr. Dvorský a Hlava, aby jeden člověk byl po laně spuštěn s obvazy, jidlem atd. k dru. Stojcovi, sami pak se nabídli sestoupiti co nejrychleji do Trenty pro tamější lezce. Navrh byl přijat. Oba čeští alpiisté spěchali do Trenty — avšak výprava na vrcholu úkol svůj neprovedla, nýbrž vrátila se, nechavši dra. Stojce beze vší pomoci. Jakmile se v Trentě rozšířila zpráva o neštěstí, sběhli se z planin osvědčení vůdcové a lezci, a již o 11. hodině noční nastoupila trentsá výprava, skládající se z J. Komace, A. Tožbara, Komace ml. a J. Berhince pochod do Veliké Dniny. Z rána setkala se tu s novou výpravou kranjskogorskou, z níž však přibrala pouze Pečara a Kosmače (Rehbrnka). Těchto šest mužů pustilo se odhodlaně do severní stěny Škrlatice a o půl osmé z rána dospěli k dru. Stojcovi, kterého nalezi živého. S ohromnými obtížemi zdařilo se jim dopravit jej do Velike Dniny, kdež byl čekajícím již drem. Tičarem obvázan, načež další transport do Kranjské Gory byl již snazší. Záchrana dra. Stojce způsobila v kruzích slovinských a českých alpiistů radostný rozruch, zvláště když stav zraněného zlepšil se během krátké doby tak značně, že mohl být již druhého dne dopraven do lublaňské nemocnice. S povděkem vítáme zprávu, že se dr. Stojc již pozdravil, i jest oprávněná naděje, že nehoda na Škrlatici nebude mít pro něho žádných následků. — Při této příležitosti se ukázalo, jak nedostatečně je organizována záchranná služba v Julských Alpách, spočívající hlavně na bedrech mojstranských vůdců, kteří se pro ni nikterak nehodí. Členové našeho odboru, meškající tou dobou v Kranjské Goře, umluvili proto s předsedou

kranjskogorské podružnice drem Tičarem, že se příště podá o každém neštěstí rychlá zpráva do Trenty, aby osvědčení trenští lezci mohli závčas přispěchat na pomoc.

Aljažev Dom ve Vratském údolí bude znovu otevřen již příštího roku. Nová budova, značně větší, než byl dosavadní dům, zničený lavinou, staví se asi sto metrů dále na zvýšeném místě, které je prý před lavinami úplně chráněno. V letošním období letním byli turisté nuceni spokojiti se malou Aljažovou chatou a některými místnostmi ve ville prof. Šlajmera. Přes to byla návštěva Vratského údolí velmi značná.

Mangart po východním hřebenu byl dostoupen v srpnu t. r. drem Dvorským, drem Frantou a K. Hlavou za vedení Komacova. Popis této neobyčejně zajímavé tury, pro niž je vhodným východiskem Koritnická chata, přineseme v některém z příštích čísel.

Jalovec severním hřebenem dostoupili v červenci t. r. dr. V. Dvorský a K. Hlava. Tento výstup je jeden z nejstarších, avšak tu risticky byl zapomenut. Lze očekávat, že nyní po otevření Koritnické chaty bude častěji proveden, poněvadž je velmi vděčný, byť i těžký. Krátce před tím přešli K. Hlava s J. Komacem Jalovec z Trenty do Koritnice směrem zpravidla neužívaným. K výstupu na plateau Jezercu použili pravého boku rokle Jezerci (vlastní stěny Jalovce a ne, jak bývá zvykem stěny Ozebniku), do Koritnice pak sestoupili žlebem spadajícím od sedla mezi Jalovcem a Ozebnikem; po mnoha obtížích a ztrátě výšky dostali se na rumarskou cestu. Také o těchto turách přineseme podrobnější zprávy.

Vrchol Sovatna byl letos v červenci poprvé dostoupen drem J. Čermákem, drem V. Dvorským a K. Hlavou z Křižských Podů. Výstup po úzkém hřebenu není zcela snadný, avšak netrvá dlouho. Směrem k Luknji jsou svahy Sovatna lehce schůdný.

Ve skupině Razoru bylo letos provedeno z české strany hojně výstupů, což je přirozený důsledek vzrůstající kolonie kranjskogorské. Nehledě k obyčejnějším již turám jako Křiži, Špiku z Pišnice, Razoru, Střednímu hřbetu Martulku atd. byla dvakráte dostoupena Veliká Ponica (nejprve p. drem V. Prachenským, pak pp. Gebaurerem, Heřmanem, Hlavou a Holdem), Špik z Martulku slezem p. J. Stüdlem za vůdcovství Komacova; p. dr. V. Prachenský rovněž s Komacem pronikl stěnou Malého Razoru.

Rozšířená chata Slov. Plan. Družstva na Kredarici pod Triglavem (2515 m) byla otevřena 8. září t. r. za krásného počasí. Nová přístavba je větší než stará chata. Podezdívka a západní strana chaty zřízeny byly z lomeného kamene, ostatní stavba je postavena z modřínového dřeva, jako česká chata; vnitřní stěny jsou obloženy také deskami modřínu. Tři hromosvody chrání chatu před bleskem. Ve staré chatě zůstala společná ložnice, v nové chatě je mimo jídelnu a kuchyni devět zvláštních pokojíků po 2 a 1 posteli v 1. poschodí. Slavnost vydařila se neobyčejně. Již večer přišlo na 50 turistů, druhý den bylo jich v Kredarici na 300, z nichž asi 100 vystoupilo na vrchol Triglavu. Pan farář Aljaž, který též o novou chatu získal si velkých zásluh, nemohl,

bohužel, býti přítomen; bylo ho vděčně vzpomenu. Výlohu za zřízení zvláštních pokojů hradilo úplně devět členů Slov. plan. družstva.

V severní stěně Triglavu zahynul 21. července t. r. vídeňský učitel Vilém Lass. Jak se neštěstí přihodilo, není z výpovědi jeho druha K. Plaichingera dosti jasno. Také Plaichinger utrpěl zranění, přece však se mu zdařilo sestoupiti do Aljažova domu. Pokusy dostat se k mrtvole Lassově, která visela ve stěně na zaklesnutém laně, byly dlouho bezvýsledny.

Počasí minulé letní saisony bylo horským turám velice nepříznivo, netoliko pro časté — skoro každodenní deště, nýbrž také pro nový sníh, který se v červnu a červenci dostavoval skoro každého týdne. Výkazy o návštěvách jednotlivých chat nás dosud nedošly, dá se však souditi na značný pokles.

Říjnové číslo Časopisu Českých turistů přináší kromě jiného články Dra J. Daneše: Z Bcsny a Hercegoviny, Dra V. Dvorského: Lisac a Vojnik, M. Kautského: V horách severní Albanie, J. P.: Denník zodenního výletu do Alp a Benátek.

Vilfanova koča na Begunjšici v Karavankách, postavená odborem Slov. Plan. Družstva v Radovljici, byla otevřena 25. července t. r.

Široka Peč, jeden to z nejděčnějších vrcholů v Julských Alpách, při tom však turisticky skoro neznámý, byla letos dvakrát dostoupena. Z českých alpistů byli na ní pí. A. Štěrbová, pp. F. Štěrba, K. Hlava a dr. V. Dvorský. Den před nimi zanechali na Široké Peči svoje visitky vídeňští turisté Lass a Plaichinger, kteří krátce na to byli postiženi neštěstím v severní stěně Triglavu.

Bovecký Grintovec v jižní části Mangartské skupiny navštívil letos člen našeho odboru p. J. Stüdl s vůdcem Komacem. Výstup z Trenty je dosti těžký, sestup do Soče neskýtá sice technických obtíží, je však dlouhý a namáhavý.

Se stavbou chaty Simona Gregorčiče na Krnu počne se dle našich informací již příštího roku. V létě 1911 má býti otevřena. Hojná návštěva této chaty je zajištěna, neboť i nyní, kdy není na Krnu žádného útulku, přijde na jeho vrchol přes 100 turistů ročně.

K autorisací vůdců. Výnosem c. k. místodržitelství v Terstu ze dne 17. srpna 1909 bylo slovinské alpské družstvo postaveno na roveň německému a rakouskému alpskému spolku v právu navrhovati horské vůdce politickému úřadu k potvrzení. Tomuto výnosu předcházeli již precedenční krok okresního hejtmanství v Tolmině, které již před třemi roky autorisovalo na žádost českého odboru S. P. D. vůdce Čerutu.

*

Různo.

V zátoce blízce Sutivanu (San Giovanni) na ostrově Brači v Dalmacii zamýšlí p. MUDr. Ante Mikolášek, tamější okresní lékař, zafiditi české klimatické místo pro zimu i léto pro krajany, kteří v létě

z Alp ubírají se k moři, i pro ty, kteří reflektují na příjemný pobyt u moře vůbec. Již dnes má pan Dr. Mikolášek menší klimatickou stanicí ve svém sídle Sutivanu, kde slovanské rodiny tráví delší dobu na zotavenou, k čemuž výborně dopomáhá klima i velmi dobrá česká kuchyně. Výsledky pobytu jsou dle zkušeností nabytých znamenité. Členové naší redakce seznali osobně kraj, a nezamýšlejíce činiti reklamu, upozorňují naše členstvo na podnik p. dr. Mikoláška, který v brzkou chce přeložiti stanicí do zátočky na západu ostrova, jež je prostá bory, má krásný, jemný písek a je vůbec stvořena pro nej příjemnější pobyt. Pan Dr. Mikolášek obrátil se o podporu k českým obcím a okresům, bohužel dosud marně. Chápe se však věci velmi energicky a zaslужuje největší podpory. O důležité akci jeho pro nás zmíníme se ještě. Kdo má jakýkoli zájem na věci, obrať se na pana Dr. A. Mikoláška, Sutivan, Brač, Dalmacie, jehož energie a reálnost ručí nám, že v brzkou v podnebí velmi příhodném bude uskutečněn podnik, který bude ryze slovanský.

Německo-rakouský Alpský spolek měl koncem r. 1908 tři sta padesát tři odborů; z toho 126 v rakouských zemích, 227 v Německu. Členů bylo v Rakousku 23.348, v Německu 58.427, dohromady 81.775! Rakouské odbory postavily 98 chat, německé 126. V zemích většinou nebo menšinou slovanských: v Čechách na Moravě, ve Slezsku, Štýrsku, Kraňsku, Korutanech, Přímoří bylo 39 odborů se 6829 členy. V z e m ě h k o r u n y Č e s k é m ě l s p o l e k 3153 č l e n y; z toho v Čechách 2525, na Moravě 381, ve Slezsku 247.

Letošní valná hromada D. Ő. A. V. konala se ve Vídni za asistence ministrů a vysokých hodnostářů. Řeči většiny z nich byly zabarveny silně politicky i dávají znáti, že Alpenverein odklonil se již dávno od cíle alpistického snažení a stává se čím dále tím mocnějším předbojníkem Němectva na jihu a spolkem poněmčujícím. Tím úsilnější měla by býti naše obrana.

Turisty všech národností v Rakousku očekává prvním lednem 1910 příjemné překvapení v podobě zvýšených tarifů při osobní dopravě na železnicích. Nejvíce bude postižena, jak se samo sebou rozumí, třída třetí. V blízké dopravě (do 50 km) budou prý zavedeny některé úlevy.

V příloze k časopisu „Mitteilungen des deutsch. und öster. Alpenvereins“ jsou nyní systematicky proskribovány slovinské a italské hostince, hotely a kavárny v jižním alpském pásmu a na pobřeží Adriatického moře. Mezi jinými také hotel Balkan v Terstu, jemuž za zvláště odstrašující vinu se klade: „Eigentum einer slow. Gesellschaft, enthält das Narodní Dom.“ Bude nutno, aby slovanské turistické časopisy založily podobnou listinu.

Chata, vlastně hotel na sedle Sella v Dolomitech pod Langkoflem bude rozšířena tak, že bude míti 27 pokojů. Nový dům bude telefonicky spojen s Gröden a Bolzanem.

V Bernu utvořil se nový spolek „Touristenclub“, který pomýšlí vedle švýc. alpského klubu spojití všechny kluby švýcarských turistů v jeden celek.

Ve francouzských Alpách departementu Dauphiné staví se silnice v údolí Vénon do poslední osady Bérarde (1740 m) pod vrcholky nejvyšších hor dauphinských. Tím spojeno nově Grenoble přímo s vysokými horami.

První část t. řeč. Montblancské dráhy z Le Fayet (630 m) k sedlu de Voza (1700 metrů) nad Chamonix byla otevřena 27. července t. r. Dále bude stavěna dráha k Tête rousse a tunelem k Aiguille du Goûter.

Výprava prince savojského Ludvíka Amadea do Himalají, který v Africe a v severní Americe dostoupil po prvě hor značné výše a před léty pokusil se o dosažení severní točny, vystoupila 18. července t. r. na vrch Bride-Peak (7430 m.). Dosud nedostoupil nikdo tak vysoko v horách.

Japonský alpský časopis San-Gaku, orgán alpského klubu v Yokohamě, vychází třikrát za rok v sešitech 14ostránkových. Jedno z letošních čísel uveřejňuje

dle „Oesterr. Alpenzeitung“ několik zajímavých článků o horstvech japonských, o Fužiamě (3778 m), o kraterech sopečných, jichž líčení provázáno jest mapami v měřítku 1 : 50.000, které mohou se měřiti s nejlepšími mapami evropskými. Isohypsy zakresleny jsou od 10 k 10 m.

*

Literatura.

Podrobných map zemí koruny České Dra. Jos. Bělohlava, vydávaných nakladatelstvím F. Topiče v měřítku štábních map 1 : 75.000, s průvodcem statisticko-historickým, který obsahuje abecední seznam míst a jmen uvedených na mapě, vyšly právě sešit I. a II. Je to dílo opravdu potřebné a záslužné. Dosavadě neměli jsme v českém jazyku takovéto praktické, nutné pomůcky k cestování; toliko klub českých turistů a některé okresy české vydaly podobné mapy okolí pražského a svého území. O ceně odborné tohoto díla se ani nemiňujeme; ta je patrna již z první mapy, která dána byla na veřejnost a bude posouzena odborníky. Posuzujeme praktickou cenu co nejpříznivěji. Mapy jsou velmi přehledně kolorovány v kotách stometrových, v názvosloví hleděno bylo k tomu, aby odstraněny byly zkomoleniny štábních map německých, jsou korigovány dle posledních změn a úprav cest, řek, potoků a lesů, kdežto štábní mapy — i nejbližšího okolí pražského — jsou ve všech těchto směrech zastaralé. Podrobný věcný posudek ještě uveřejníme, jakmile bude vydáno více sešitů.

Československý slovník. Sepsal Ant. Zavadil. Nákladem J. Otty. Cena z K 80 h. — Dávno jsme potřebovali této důležité dorozumivací knihy, a rádi doznáváme, že je spolehlivá, vyčerpávající na svůj rozměr — 248 stran — pokud možno vše, čeho je nejen pro mluvu, nýbrž i pro četbu slovinských autorů třeba. Slovník lze tedy s dobrým svědomím doporučiti; doufáme, že zvláště naši turisté a navštěvovatelé Jezera, Kranjské Gory, Bledu hojně budou jej odebírat.

Knihy o myslivosti. Napsal J. V. Rozmara, ilustroval V. L. Anderle. Subskripční cena 10 K u spisovatele v Písku. První dva sešity pěkně vypravené a ilustrované knihy jednájí o vysoké zvěři, zejména také zajímavě o alpské ušlechtilé zvěři, kamzíku a kozorožci.

*

Spolkové zprávy.

První večer našeho odboru bude 28. října o 1/28 hod. večer ve velkém sále žofínském. Dp. Alois Svojsík bude líčiti ve své přednášce „Po druhé v Japonsku“ také horstvo japonské a výstup na Fužiamu. Kromě toho ukázány budou obrazy z Nikka, Kiota, Ossaky, Tokia, Jokohamy, Nagogy, Kobe, Nagasaki a j. Doufáme, že členstvo naše a stálí hosté přivítají velmi rádi toto sdělení. Přednáška bude provázána 140 světelnými obrazy, které byly Japonci fotografovány i skvěle kolorovány. Bližší sděleno bude v denních listech.

Druhý večer odboru bude pořádán na Žofíně 2. prosince s přednáškou o Dolomitech. Bližší zprávu uveřejníme příště.

Výstava obrazů z Alp. Slečna Marie Chodounská vystavuje právě v Topičově saloně obrazy své, namnoze ze Saviňských a Julských Alp. Nemůžeme podati již dnes odborný referát znalecký o výstavě, ale v radosti, že je v ní tolik krásného ze světa nám tak milého, tolik vroucně procítěného umělkyní tak jemnou, nemůžeme, než důtklivě upozorniti naše členstvo na výstavu.

Jednota českých turistů ve Vídni VII., Neubaugürtel č. 40, podnikla v září mezi jiným výstupy na Lugauer (2205 m) v Gesäuse, na Hohe Wand u Waldegu (zajímavá lezecká tura), a na Natterriegel (2064 m) u Admontu.

Akademický malíř p. A. Hofbauer, Frant. nábřeží 20, jest ochoten přenechati členům odboru lepty svého obrazu „Blíže Dubrovníka“ za značně sníženou cenu, po 14 korunách.

*

Na chatu v Koritnici darovali dále:

Pan dr. G. Hess	10 K
„ prof. dr. K. Chodounský	50 „
„ dr. V. Jandl	1 „
„ dr. F. Kulhavý	10 „
„ M. E. Raym	4 „
„ ředitel F. Štěrba	30 „
„ O. Válek	5 „
„ dr. F. Věženský	5 „
Úhrnem	115 K

Každá změna bytu buď laskavě sdělena administraci v Praze-III. Kampa 513, aby Alpský Věstník docházel pravidelně.

Odbor vydal svým nákladem:

Ze Slovanských hor. Bohatě a skvěle ilustrovaný spis se 6 zvláštními přílohami a mnoha obrazy v textu se články J. Čermáka, dra. V. Dvorského, dra. B. Franty, dra. K. Chodounského, dra. O. Laxy, dra. St. Prachenského a dra. VI. Růžičky. V komisi knihkupectví F. Řivnáče v Praze. Krámská cena 4 K, skv. váz. 5 K 60 h, pro členy českého odboru slov. alp. družstva 3 K, skv. váz. 4 K 20 h (u pokladníka odboru p. dra. St. Prachenského, zem. adv. Praha-II., Zderaz č. 3).

*

Majitelé spojených Šlemrových továren na obuv ve Skutči utvořili novou společnost s ruč. omezeným a zakoupili rozsáhlý tovární komplex v Roubovicích u Chrudimě, který značně rozšiřují i zřizují tam další továrnu na obuv, jež opatřena bude nejnovějšími americkými stroji. Podnik zaujme tím nepopíratelně prvé místo v celé řadě továren na obuv, jež jsou v rukou ryze českých majitelů.